

Příloha LK: (verze 2016) metodika, komentáře, zkušenosti

www.skaut.cz/odv

Metodické rady

Poslání a cíle LK:

LK je doplňkem „skautské stezky“ pro křesťany-katolíky a současně formou uznání (na způsob vyznamenání) dosažení určité úrovně duchovního života. Oba tyto dva prvky jsou potřeba současně. Poměr důrazu mezi těmito dvěma prvky je dán individuální potřebou plnění z pohledu jeho vůdce/duch. rádce.

LK má být jednoduchým základním motivačním průvodcem k probuzení aktivního duchovního života skauta/skautky (a to i pro ne-ministranty či jen pro „pasivně“ věřící skauty). Nejde tedy o „zkoušení znalostí“, ale o laskavé trvalé doprovázení a povzbuzování na individuální duchovní cestě.

Liliový kříž by jistě neměl dublovat duchovní odborky. Ale duchovní odborky by mohly a měly na LK navazovat a být možným pokračováním a prohloubením LK.

Liliový kříž motivuje k prohlubování víry a křesťanského života v církvi, ale nenahrazuje systematické vzdělávání (výuku náboženství, katechetická setkávání, ministrantské schůzky, přípravu na svátosti apod.).

Struktura LK:

1. stupeň - vlče/světluška či mladší skaut/skautka - **žlutý** - hledání vlastní víry (většinou po křtu)
2. stupeň - skaut/skautka - **modrý** - ukotvování duchovního života (většinou po svátostech eucharistie a smíření)
3. stupeň - R+R - **červený** - prohlubování duchovního života, hledání svého poslání a služby (většinou po svátosti biřmování)

Tyto tři stupně uděluje vhodným obřadem vedoucí oddílů anebo duchovní rádce.

Kromě tří stupňů liliového kříže, k jejichž získání slouží tato publikace, existuje ještě liliový kříž bílé a černé barvy.

Bílý stupeň na svém kroji nosí činovníci, kteří v oddílech pracují s ostatními členy na získání stupňů předchozích. Může být i formou vyznamenání pro činovníky. **Černý** stupeň je určen pro duchovní rádce. Tyto dva stupně uděluje ústřední či diecézní duchovní rádce anebo Odbor duchovní výchovy Junáka.

Pokud bílý (či černý) kříž nemáte a tuto činnost v oddíle vykonáváte, obraťte se na Odbor duchovní výchovy (ODV) nebo na Ústřední duchovní radu skautů (ÚDRS), která vám ho udělí.

Charakteristika šesti oblastí osobního duchovního rozvoje:

Víra - oblast vyznání víry církve, osobní víry, hledání a přijetí daru víry ...

Modlitba - osobní, společná, liturgická ...

Svědění - oblast morálky, sebereflexe, osobního obrácení ...

Svátosti - 7 svátostí: křest, biřmování, eucharistie, smíření, manželství, kněžství, pomazání nemocných

Společenství - kamarádství, týmová spolupráce ...

Poslání - účast na misii, apoštolátu, služba v církvi ...

Komentáře k bodům LK

1/Víra: *Možné doplnění:* Rozumí významu znamení a symbolu kříže (jako symbolu smrti a zmrtvýchvstání Ježíše Krista).

1/Modlitba: *Možné zkonkrétnění:* Snaží se pravidelně modlit za svou rodinu a kamarády a prosí Boha za jejich ochranu.

1/Společenství: Také se snaží podporovat společnou činnost skupiny, i když ho momentálně nebaví („nebojkuje“ program).

Možno rozšířit: „... odpouštět druhému i sám/a o odpuštění požádat.“

2/Víra: *Možné doplnění:* Zná jednotlivé části církevního roku a chápe jejich duchovní obsah a význam.

2/Svědění: *Alternativa:* S pomocí vybraného biblického úryvku vysvětlí Ježíšův postoj k hříšníkům a k hříchům a jeho výzvu k obrácení.

Možné doplnění: Snaží se pravidelně každý večer zpytovat své svědomí.

2/Svátosti: *Možné doplnění:* Rozumí gestům, postojům a struktuře mše svaté.

3/Svědění: *Možné doplnění:* Umí rozlišovat mezi pokušením a hříchem. Ví, že zkoušky jsou i v duchovním životě nepostradatelné. Umí prosit Ducha svatého o sílu v pokušení a snaží se vyhybat příležitostem ke hříchu. Při rozhodování se snaží nacházet Boží vůli tím, že shromažďuje informace, modlí se za správné rozhodnutí, uvažuje o dané situaci a vlastních motivacích a přijímá zodpovědnost za své rozhodnutí.

3/Poslání: *Možné doplnění:* Hledá (i v modlitbě) svou životní cestu.

Zkušenosti (se starou verzí LK)

Zkušenosti z webových anket LK:

- Momentálně to vypadá tak, že holkám ve věku skautek a výš je na táboře nabídnuto získat odznak liliového kříže, vysvětlí se jim, co to znamená ho nosit. A ty, které se rozhodnou, že by o to měly zájem, dostávají každý den něco kratičkého na zamyšlení spolu s úkolem s tím souvisejícím. Snažíme se, aby si tak adeptka alespoň trochu osahala, jaké oblasti sem spadají, v čem by se případně později mohla dál rozvíjet. Zároveň je snahou, aby to nebyla moc velká zátěž navíc. Na konci si o tom všem popovídá s někým z vedoucích a u závěrečného táborového ohně může dostat nášivku, přičemž ostatním je znovu ve stručnosti připomenuto, proč ji dostává, co to znamená. Pro ty, kdo už liliový kříž nosí, se asi nejvíc osvědčilo na táboře nabídnout každý den, v různé předem stanovené denní doby, kdy mají ostatní možnost mít „volno“, možnost sejít se ke společné modlitbě, případně krátkému zamyšlení nebo rozhovoru nad nějakým tématem s tím, že je dopředu známé, co to bude, na jak dlouho a účast je dobrovolná, ale je možné se dopředu zapsat, aby případně někdo dotyčnému připomněl, že už to začíná. Také máme na táboře k dispozici malou „knihovničku“. Během roku dostávají lidé z liliového kříže zhruba jednou za měsíc něco na zamyšlení (formou dopisu, který na ně čeká v klubovně). Snahou je opět dotknout se všech oblastí liliového kříže. Občas přijde i nabídka něco společně podniknout – jít na mši (např. v adventu na rořáty a pak na snídani), chvály, modlitbu Taizé, ... ale většinou nemá všichni čas. Nošení liliového kříže je z velké části závislé i na svědomí dotyčného.
- 3. stupeň jsme rozjeli jako okresní akci. Je to 3x víkendové setkání. Už jsme to takhle udělali dvakrát. Tím jsme vytvořili síť a podhoubí pro to, aby se 1. a 2. předával přímo v oddílech. Všecky trojkaře jsme tímto delegovali k šíření.
- Světlušky: podílení se na přípravě nedělní mše svaté, provázanost se skautským slibem, kreslení obrázků na téma víra, příběh na téma odpuštění, rozhovor s VO. Skautky: provázanost se slibem, aktivní příprava mše svaté na návštěvní neděli, odvyprávět ranní příběh, vzít si ranní modlitbu a navazující večerní na táboře, zamyšlení na téma „Když jde člověk stále rovně, daleko nedojde.“ (Antoine de Saint-Exupéry), sepsat žebříček hodnot, rozhovor s VO. 3. stupeň: aktivní příprava duchovních programů pro ostatní, návrh nových aktivit na liliový kříž pro 1. a 2. stupeň, pomoc s realizací liliového kříže pro 1. a 2. stupeň, pomoc s rituálem.

- Když ho nosím, nutí mě to snažit se tak žít, abych ho mohl nosit.
- Pro ty, kdo se třeba jinde než v oddíle pravidelně nesetkávají s věřícími vrstevníky, je LK příležitost zakusit, že v tom nejsou sami, prožít společenství.
- U „jasných případů“ pouze osobní rozhovory, u ostatních zájemců jakýsi „modrý život“ podle jednotlivých stupňů a opět osobní rozhovory.
- LK dle mě nejde úplně „plnit“. Je to prostě o životním postoji. Ale nějaké konkrétní body zde být musí a také něco praktického na plnění.
- Nic dlouhého – spíše podněty k přemýšlení, jednoduché myšlenky i úkoly – je už pak na každém, jak moc tomu věnuje. A především časová náročnost by neměla odrazovat. Vztah je důležité budovat trvale a není nejdůležitější kvantita, ale kvalita.
- Vždy jsme je plnili na táboře, letos si je holky budou moct plnit i přes rok. Probíhá to tak, že si spolu několikrát (nejméně však 3–4x) sednou a proberou co a jak. Skautky dostávaly také dlouhodobé úkoly týkající se jakkoli duchovního života. Na dalším sedánku se plnění úkolů hodnotí, kladou se rady, jak pokračovat ve svém snažení...

Další zkušenosti s LK:

Markéta:

- Chtěla jsem LK nějak obnovit, a tak jsem připravila mapu „Cesta do Země věčného života“, kde byly třeba „Louka radosti“, „Bažiny závisti“, a jednou za měsíc jsem šla k holkám na družinovou schůzku, přečetla příběh, který se k závisti či radosti vztahoval, a dostaly nějaký úkol.
- Podmínkou získání LK bylo třikrát se se mnou setkat. (osobní, jednotlivé setkání). Na prvním setkání jsem se ptala na dvě otázky: Jak se modlíš? Kdo je pro tebe Bůh? Na ty otázky odpovídaly tak, že se okamžitě vynořily jejich různé problémy – nejvíc z rodin. Pak jsme se už věnovaly tomu, co si na setkání přinesly, na čem chtěly pracovat, o čem chtěly mluvit ony samy, nebo co se vynořilo, aniž by chtěly. Byla to trochu víc psychoterapie než nějaká skautská odborka. Většinou se mi povedlo rámcem LK udržet tím, že na konci našeho setkání dostaly úkol, který se nějak týkal jejich problému – třeba když je trápily pocity viny, měly si přečíst příběh o odpuštění cizoložné ženě... Pokud s žádným svým problémem nepřišly, měla jsem tři věci, které jsem chtěla během tří setkání zmínit: modlitba, Písmo, vztahy. U modlitby jsem je učila soustředěnosti na přítomnost, tělo a uvědomění si Boží přítomnosti. Jako pomůcku jsem jim dávala mandaly na vykreslení, nebo si měly sednout a pouze vnímat okolí, přírodu, nic nedělat, jen si uvědomovat. Dávala jsem jim taky připravené (ale ne moc známé) modlitby-básně – např. od sv. Augustina či sv. Františka, nebo si samy měly vymyslet, čím a jak nejlépe oslavují Boha, kdy (a u čeho) jsou opravdu šťastné a z toho udělat svoji modlitbu. Zadávání těch úkolů bylo hodně individuální, snažila jsem se, aby na to, co chtějí dělat, přišly samy. U Písma jsem dělala něco podobného, zadávala jsem jim úryvky na přečtení podle situace, jejich aktuální potřeby, pak jsem se na to ptala – co si z toho odnesly, jaké to bylo, co je zaujalo... LK jsem dala všem, kdo splnily podmínku, abychom se třikrát za tábor setkaly, tedy i „nevěřícím holkám“, které do kostela nechodí, i „problémovým holkám“, jejichž chování nebylo vždy ok. Pro mě jsou LK cesta, která je otevřená každému, kdo po ní chce jít. A je jedno, z jakého výchozího místa vychází, hlavně, že jde.

Žilvka:

- Každý si mohl zvolit možnost, která pro něj bude naplňující. Zde uvádím příklady možností, které byly na výběr: každý den si přečíst příběh z naší duchovní knihovničky; přečíst si žalm

a podtrhnout z něj nějakou myšlenku, která mě bude celý den doprovázet; psát si duchovní deník; přečíst za tábor jednu knihu z Bible; každý den se modlit růžencem; každodenní modlení breviáře; téma na každý den – přemýšlet o něm, napsat si myšlenky, vymyslet si úkol na den; modlitba Otče náš – každý den se zamyslet nad jedním veršem

Kromě jedné možnosti, kterou si každý vybral a díky ní se snažil posunout dál ve vztahu s Bohem, jsme měly letos na táboře i „modlitební tee-pee“, které sloužilo jako kaple, či jako místo modlitby a rozjímání. V tee-pee byl velký kříž a několik postelí, kde se člověk mohl posadit a v klidu se soustředit třeba na rozmluvu s Bohem. Toto tee-pee mělo také další kouzlo. Každý, kdo plnil na táboře liliový kříž, měl svůj malý dřevěný křížek. Tento křížek zůstával stále v tee-pee a každý den bylo potřeba, aby ho jeho majitel ozdobil. Křížek se zdobil barevnými proužky kůžiček a každá kůžička se tak stávala symbolem každodenní návštěvy tee-pee stejně jako symbolem každodenní modlitby (rozjímání) křesťana. Naše modlitební tee-pee nádherně propojovalo duchovno na táboře s křesťanským životem a bylo místem naplnění, klidu, pochopení a utřídění myšlenek, protože právě tyto hodnoty se občas ztrácí, pokud potřebujeme určit, komu nášivka liliového kříže náleží a komu ne. A my jsme se rozhodly zachovat hlavně ty hodnoty.

- Na předminulém táboře si každý, kdo měl zájem nášivku liliového kříže získat, psal duchovní deník, kde reagoval na duchovní témata, která byla na každý den přidělena. Tento způsob byl velice vhodný a přiměřený, ale každému nevyhovoval.

Šogun:

- Po přečtení LK a po konzultaci s vůdcem, jsem dostal možnost to s menším týmem roverů udělat. Realizace proběhla na vandru na Slovensku. Připadlo mi to nejhodnější, protože je tam nejvíce prostor na osobní přemýšlení a modlitbu. Jelikož máme každý týden duchovní program s vůdcem, tak jsem to trochu „osekal“, na okruhy. Svátosti a společenství jsem vypustil, protože všichni jsou po biřmování a o svátostech jsme měli program na půl roku v rámci roverských schůzek. To samé společenství. A tak za úkol před vandrem měl každý si zjistit co nejvíce o určitém svätci či svätici (většinou biřmovací ale nebyla to podmínka). Více jsem jim neříkal. Vandr byl na pět dní. Každé ráno byla hlubší modlitba (modlitební youcat) a pak každý dostal lísteček s otázkami na daný okruh na přemýšlení. Před den byl společný pochodový růžencem a vždy o zastávce byla prezentace daného svätce + to proč si ho dotyčný vybral a v čem ho oslovil. Večer po modlitbě u ohně se pak v kroužku odpovídalo a diskutovalo s otázkami. Popravdě myslel jsem si, že to bude nic moc, ale většinou ty diskuze trvaly klidně i 2 hodiny a všichni se snažili říct k tomu co nejvíce ze života. Pak poslední večer jsme měli zaměřený na smíření s Bohem, poznání vlastních slabostí. Zpověď sice nebyla, ale měli jsme úkon kajícínosti a pak každý se svoji svíčkou, která nás provázela od začátku vandru (ve vlaku po cestě tam každý obdržel svíci a zapálil ji ve jménu nějaké ctnosti, která mu byla nejbližší) se vydal k připravenému ohni a společně jsme ho zapálili ve jménu ctností jak na začátku cesty. A byla obnovena skautského slibu a následně předání liliového kříže. Toť o provedení. Nevím, jestli to bylo dobré, ale zpětná vazba říká, že jo. V té zkušební verzi jsou jen odrážky, co by dotyčný měl zvládnout a není tam metodika jak. Tak jsem to udělal takto.

Můžete tyto zkušenosti s LK obohatit o vlastní zkušenosti, rady a nápady? Napište nám na kontakt na našem webu: www.skaut.cz/odv a nebo na skaut-odv@seznam.cz

Vyšlo se souhlasem
Mons. Františka V. Lobkowicze,
ústředního duchovního rádce.